

GLASNIK

AVSTR. KRŠČ. TOBAČNE DELAVSKE ZVEZE

Izhaja vsak petek

Uredništvo:
Kopitarjeva ulica 6

Naročnina znaša:
celoletna . . . K 4.—
polletna . . . K 2.—
četrletna . . . K 1.—

Posamezna številka
stane 10 vin.

Št. 22.

V Ljubljani, dne 28. maja 1915.

Leto VIII.

Nov sovražnik. Velevažen dogodek v razvoju sedanje svetovne vojne nam je prinesel minoli teden: **23. maja je Italija Avstriji napovedala vojno.** Kakor znano, je bila Italija nad trideset let članica trozveze t. j. naša zaveznica. Lani obnovljena trozvezna pogodba je imela veljati do l. 1920. Italija jo je sedaj samovoljno razrušila. Že dalj časa se je vedelo, da se Italija nagiba in pogaja s trosporazumnimi velesilami, predvsem s Francijo in Anglijo. Ob enem pa se je Italija pogajala tudi z Avstro-Ogrsko, ki je bila pripravljena tudi s težkimi žrtvami zagotoviti si njeno nevtralnost ter ji je ponudila tudi to-le: 1. Oni del Tirolske, kjer prebivajo Italijani, se odstopi. 2. Ravnotako zapadni breg Soče, v kolikor ima italijansko prebivalstvo in mesto Gradiško. 3. Mesto Trst postane svobodno mesto in dobi poleg italijanske univerze tudi tako mestno upravo, ki zagotavlja italijanski značaj mesta. 4. Prizna se italijanska suvereniteta nad Valono in k nji spadajoče interesno ozemlje. 5. Avstrija izjavi, da nima v Albaniji političnih interesov. 6. Na narodne interese italijanskih državljanov v Avstriji se bo posebno oziralo. 7. Avstrija proglasi amnestijo za vojaške in politične zločine onih, ki so iz teh krajev. 8. Obljubi se, da se bo dobrohotno oziralo na nadaljnje želje Italije o vseh vprašanih, ki tvorijo ta dogovor. 9. Po sklepu te pogodbe se bo Avstrija svečano izjavila o teh odstopih. 10. Ustanove se mešane komisije, ki bodo uredile podrobnosti glede odstopov. 11. Po sklepu tega dogovora se avstrijski vojaki, ki so doma v teh ozemljih, ne bodo več udeleževali vojne.

Trosporazum je obljubil: 1. Južno Tirolsko do Brennerja. 2. Svobodo postopanja v Jadranskem morju. 3. Trst, Istro in Dalmacijo do Neretve. 4. Pripozna se posest Valone in pravice v južni Albaniji. 5. Udeležba pri pridobitvah v Turčiji v isti meri kakor druge velesile trosporazuma. 6. Izpremembe mej na vzhodu in na zahodu Libije. 7. Gospodarske ugodnosti med vojsko. Italija se je odločila za trosporazum in 4. maja odpovedala trozvezno pogodbo ter sklenila dogovor s trosporazumom. V zadnjem hipu je pri kralju nastopil za mir bivši ministrski predsednik

Giolitti, vsled česar je Salandrovo ministrstvo podalo ostavko. Tedaj se je pa oglasila italijanska ulica, ki je po celi Italiji priredila hrupne demonstracije za vojno in zmagala. Salandrovo ministrstvo je ostalo na vladi in dne 23. maja je sledil končni italijanski korak: napoved vojne. Upamo, da bo Italija skupila, kar je z vso silo iskala.

Severno bojišče: Vsi ruski poizkusi, da bi prodrli čez Prut, so se izjalovili. Na črti Stanislav—Dolina—Stryj—Drohobycz—Sambor naši z neoslabljeno silo napadajo in pridobivajo vedno več ozemlja. Przemysl so naše čete že od treh strani obkolile in ga obstreljujejo. Od Przemysla proti severu so naši na več mestih prekoračili reko San. V teh bojih je bilo ujetih 7000 Rusov. Tudi na drugih točkah gališke fronte je bilo zadnji čas ujetih toliko Rusov, da znaša število ruskih ujetnikov naše zadnje ofenzive krog 200.000. — Na južnem Poljskem so se bili večji uspešni boji pri Kielcah, kjer je bilo ujetih 1800 Rusov; sovražnik se umika.

Nemško-ruska fronta. Glavni boji se bijejo sedaj v Kurlandiji, kjer so Nemci krog 23. maja napadli rusko severno krilo pri Šavlih in je porazili. Ujeli so 1600 Rusov. Ob reki Dubici so Nemci odbili močne ruske napade in ujeli 1000 Rusov.

Zapadno bojišče. Boji med Lille-om in Arrasom se nadaljujejo, ravno tako med Mozo in Mozello. Posebnih izprememb ni bilo ne tu ne tam.

Ob Dardanelah so imeli zavezniki zopet občutne izgube, ne da bi prišli naprej.

PRVI VELIKI USPEHI NA JUGO-ZAPADU.

Predno je bil naš list zaključen, je došlo uradno poročilo o sijajnem nastopu naše vojne mornarice proti italijanskemu verolomnemu sosеду. Dne 24. maja pred solničnim vzhodom, t. j. 12 ur po napovedi vojne, je naša vojna mornarica s sodelovanjem zračnega brodograja nastopila istočasno na več točkah proti italijanski vzhodni obali od Benetk do Barlette (v višini Drača). Na Benetke je naš letalec vrgel 14 bomb, zažgal arzenal, poškodoval en torpedorušilec, kolodvor in hangarje na otoku Lido. Ob kanalu Porto Cor-

sini so naše ladje obstreljevale polno zasedeane strelske jarke in porušile vojašnico. V Brindisi smo obstreljevali z morja kolodvor in most. V Senegalliji je naša ladja »Zrinski« porušila železniški most, pristaniške in železniške naprave in en vlak. V Jakinu (Anconi) so naše ladje uničile mnogo vojaških naprav, električno centralo, kolodvor itd. ter napravile ogromno škodo; v luki so potopile 3 ladje. Naše ladje so dalje poškodovala železniška mostova čez reko Pondeza in Sinarco in več svetilnikov. Pri Barletti so naše ladje uničile en italijanski torpedorušilec; posadko so rešile. Italijanske izgube na ljudeh, blagu in zgradbah so ogromne; mi smo izgubili samo krog 20 mož in ladje: križarka »Novara«, torpedovka št. 30 ter torpedorušilec »Csepel« so bile več ali manj poškodovane.

Nekaj o našem najnovšem sovražniku.

O, kak preobrat! Spomnimo se za leto dni nazaj, ko so vozili od juga do nas in dalje proti severu dolgi osebni vlaki, napolnjeni z laškimi delavci, ki so prihajali z lačnim trebuhom za dobrim kruhom. Rekli smo: Lastovke se selijo in nihče jim ni bil nasproten, ker so prišli iz prijateljske kraljevine, od katere smo pričakovali pomoči, ako nam zapreti od kake druge strani nevarnost. Tako smo videli po naših stavbnih odrih same Lahe kot zidarje, domačin in domačinka pa sta bila dobra samo še zatežavna in neprimerno slabejše plačana strežna dela. Če si opazil tenak in moder dim, ki se je vzdigoval iz naših temnih gozdov, z gotovostjo si lahko sklepal, da najdeš tam Laha-koparja, ki kuha oglje iz drv, katere so mu v hudi zimi, ko je on sam lenaril tam doli na toplem jugu, pripravili domačini. Kdo je tisti, ki izvablja s svojim »gelato« našim otrokom ob poletnih dneh krajcarje in kdo je oni, ki nam po jesenskih večerih z hriščičim upitjem vsiljuje svoj »maroni«? Oba sta bila privandrana Laha. Morda je nimamo v celi Avstriji opeke, ki ne bi bila vrgla Lahu dobička. Zlasti v stavbni obrti so se zajedli med nami laški mojstri in polirji, ki zaposlujejo le same regnikole ter odjedo domačemu delavcu kolikor mogoče veliko kru-

ha. Denar, ki so ga pustili našemu trgovcu in obrtniku niti v poštev ne pride, kajti Lah se gesla »Svoji k svojim« strožje drži kakor pa mi. Kaj le količkaj more, n. pr. njegov priljubljen fromaggio, ki uživa pri nas glede uvozne carine največje ugodnosti, dobiva Lah le iz kraljevine ali pa kupuje izključno le pri tunastanjenih patrijotih. Ogromne so vsote, ki so šle vsako leto za delavske plače od nas čez mejo in ki se ne bodo vrnile nikdar več. Lahko je torej bilo, da se je sosednja kraljevina gospodarsko krepila dokler ji ni zrasel greben tako daleč, da je razdrila z nami prijateljske razmere ter nam sedaj prevzeto žuga z orožjem. Slišimo besede našega preljubljenega vladarja, presvitlega cesarja, kako govori on k svojim narodom, ko je moral doživeti zahrbtnost svojega zaveznika:

Več nego trideset let je trajala zveza, v kateri je mogla Italija množiti svojo teritorijalno posest in se razviti, kakor nikdar ni slutila, sedaj nas je Italija zapustila v uri nevarnosti in je z razvitimi zastavami prešla v tabor naših sovražnikov.

Mi nismo ogrožali Italije, nismo kratili njenega ugleda, nismo se dotaknili njene časti in njenih interesov; vedno smo zvesto izpolnjevali Svoje zavezniške dolžnosti in smo ji nudili Svojo zaščito, ko je šla na bojišče.

Storili smo še več: Ko je začela Italija s svojim pohlepnim očesom gledati čez naše meje, smo bili odločeni za velike in bridke žrtve, za žrtve, ki so posebno bolele Naše očetovsko srce, samo da ohranimo zavezniško razmerje in mir.

Toda pohlepnost Italije, ki je mislila, da je treba izkoristiti trenutek, se ni dala potolažiti.

In tako se mora izpolniti usoda.

Agata.

»Ne kazati?« Globoka resnost pokriva obraz deklice. »Zakaj ne? Saj to je najboljšo, kar imam v svojem življenju.«

»Odrasla ste, grofica; postala ste dama družbe, jaz sem pa le priprosta vzgojiteljica.«

Agatine oči švigajo strele. Razburjeno hoče odgovoriti, a zvesta vzgojiteljica jo zna ljubeznjivo pomiriti.

Obe sta že zdavnaj zapustile breg Save. Prišli sta do stare, čestitljive cerkve. Iz cerkve se čujejo zvoki orgelj. Agata se prekriža: »Sveta Devica, čuvaj me!« Iz cerkve se čuje petje starevedno lepe pesmi: »Marija k tebi — uboge reve...«

Agato prešine božji žarek: »Več hočem moliti in hočem biti pobožnejša,« si reče.

× × ×

Zvečer večerjajo skupaj, grof, Agata in vzgojiteljica.

Grof Werden vlije z neko gotovo naglico vino v svoj kozarec.

»Večerja je danes zelo slaba, da ti le tako diši, Agata.«

»Meni res diši in nisem na to, kar praviš, papa, niti mislila.«

Raziskovati, kolikor tiči za tem zgolj politike, ni naša stvar in naš namen, mi ostanemo pri dejstvih, ki zadevajo naš delavski stan. Vzemimo za merilo, da se je uselilo v Avstrijo vsako spomlad 50 tisoč regnikolov in da je do jeseni prihranil vsak najmanj 500 kron, pa dobimo vsoto 25 milijonov kron, za katere ni bil oškodovan samo naš domač delavec temveč tudi država. Vspričo tega je lahko umeti, da se je domačina polastila misel, češ v tujini se mi bo morda godilo tako dobro, kakor se godi tujcu pri nas. Posledica je bila izseljevanje, ki pa ima žalibog le redkokedaj zaželjeni vspeh. Laški delavec je pri nas na zračnem odru komodno pokladal opeko na opeko, ko je naš domačin gineval v tujini v globokih rudnikih in tovarnah strupenih snovi in si pri vsem naporu niti toliko ni mogel prihraniti, da bi se na stare dni kot upešanec povrnil v svojo staro domovino.

Avstrija se nahaja sedaj v stiski, to vemo, pripoznamo in čutimo vsi, ki jo ljubimo in smo pripravljeni dati zanj kri in življenje. Dolgo vrsto let smo imenovali in negovali naše južne sosedke kot zavezane prijateljice, nič nismo zagrešili, s čim bi jim bili dali povod, da nam postanejo sovražni. Ni čuda torej, da se danes, ko nam ta zahrbtnož streže po življenju, ogorčeni spominjamo pregovora: Romana fides, nulla fides; rimska zvestoba, nobena zvestoba. Pripravljeni pa smo na vse, branili se bomo do zadnjega vzdihljaja; k temu nas podžiga ljubezen do naše mile domovine in pa upanje, da po prestani hudi uri zavlada tudi v naši državi nemejena zavest: podpiraj v prvi vrsti domač delavski stan, krepí ga in spoštuj, ker le ta ti bo vdan in zvest kakor v veselju, tako tudi v žalosti.

»Tako,« pravi oče in si gladi skrbno negovano roko in gizdalinsko frizirane brke, »kaj pa pravzaprav misliš?«

Lahna rdečica se pokaže na njenem temnorjavem lepem obrazu; ni bila navajena, da bi jo papa kaj vpraševal, kaj da misli.

»No, na vse! O ljudeh in o svetu; ne morem tega tako natančno razložno povedati. Si se li danes pri kvartanju dobro zabaval?«

»No! Barona Žigi ni bilo, ki pa igra najboljšo. Kupil sem novega konja.«

»Polnokrvnež, papa?«

»Polnokrvnež, iz knežjega hleva. Krasen je.«

»Da bi le ne bil preživahen zate.« Skomizgnil je z rameni. Ni čul rad, da se že stara.

Stara Angležinja je molčala. Gospodar jo ni ničesar vprašal. Ko večerja, pogleda grof z neprijetno ostrostjo na staro, skromno gospodično.

»Gospica Newton! Neko zadevo moram urediti z Vami. Prosim, pridite nekaj trenutkov v mojo kadilnico.«

Skrbno pogleda Agata od prijateljice na očeta. Za kaj li gre?

Oba izgineta v kadilnico. Agata ostane v obednici ne glede na to, da stari Jožef že pospravlja mizo.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Tov. —e—. Prav lepo prosimo, da nam članek o J. S. Z. pošljete. Tudi vojska z Italijo ne sme preprečiti, da bi se ne pripravljali za delo J. S. Z. po vojski.

Železničar. Po našem mnenju imate glede na navedeno vlogo prav. Stavite koncept vloge, ki ga predložite načelstvu J. S. Z. Nekaj se morebiti le doseže, ker železničarji imajo zdaj dejansko hudo službo.

Za **uslužbenca** državnih železnic kaže tudi sestaviti in vložiti prošnjo.

»Štiriinštiridesetkrat so že izgnali papeža iz Rima, a vsi, ki so prišli v Rim mesto njega, so se mu zopet umaknili, papeži so se pa vselej vrnili,« tako je rekel pruski kralj Friderik Viljem. — Pred Friderikom Viljemom je pa že pisal Friderik II. Pruski Voltairu: »Papež dobi vselej zopet svoje vojake. Kako je to mogoče, premišlujte, gospodje modrijani. Kupičite dokaze na dokaze, papež vam bo prekucnil en dan, kar ste zmodrovali v 20 letih.

× × ×

G. D'Avenel je svojčas v »Revue des deuse mondes« z zgledi dokazal, da so sedanji bogatini šestkrat do dvajsetkrat bogatejši, kot so bili najbogatejši ljudje prejšnjih stoletij. V srednjem veku ni bilo nobenega človeka, ki bi bil toliko imel, kakor en sam teh 50 najbogatejših Francozov. Sveti Ljudevit IX. je potreboval leta 1251. za križarsko vojsko po našem denarju 3 milijone frankov; njegova žena je dobivala za svoje potrebe 40.000 frankov. Veliko sedanjih Parižank porabi veliko več, kot takrat kraljica. Franc I. je izdal leta 1516. za svojo osebo in za dvor

Čez nekaj minut se vrne vzgojiteljica. Joka. Grof ji je odpovedal službo, češ, da je predobra s hčerko. Storil je to brez vesti.

Agata se je le težko ločila od vzgojiteljice. Edino zaupnico so ji vzeli.

× × ×

Nova gospica je nastopila svoje mesto: mrzla, stroga Francozinja kalvinske vere. Grof ji je naročil, kako naj nastopi nasproti njegovi hčeri. Lahko je postopala tako, kakor je želela. Plačana je bila, delati je morala mladi grofici družčino, kadar je bilo to potrebno, doma in na cesti. Drugače je živela zase in je čitala take romane, ki pretresajo živce.

Agati je bilo zelo dolgčas. Vse se ji je zdelo prazno. Oče jo je vzel sicer včasih v gledališče sam, ali jo je pa poslal tja z novo družabnico. To življenje ji pa ni zadoščalo. Čutila se je revno, a svoje revščine ni imela nikomur potožiti. Družabnica ji je bila tuja, oče je bil trd in hladen. Pustolovski načrti so ji napolnjevali glavo. Gledališke predstave so jo nekoliko zmedle. Vzбудilo se je v njej čuvstvo ljubezni. Skrivaj je premišljevala, kdo naj bi bil njen junak, a med znanimi ji gospodi ni našla nobenega, ki bi ji bil zadoščal.

Največje neumnosti

in najzoprnejše napake dela človek pod vplivom razburjenih živcev ali spriči v naglici v glavo pritiskajoče krvi. Ob takih slučajih je pa bolje opustiti vsako dejanje in odločitev in se raje prej pomiriti. Tudi moramo vedno pomisliti, da nervoznost in pritisk krvi lahko trajno škodujeta našemu zdravju.

Ako so nam živci razburjeni, ako nam kri vzkipeva ali tiči v glavo, ako čutimo tesnobo v srcu ali srčne slabosti, moramo gledati, da pridemo zopet v normalno stanje, kar

le 1.200.000 frankov. Princezinje iz kraljevske hiše so dobile dote 600.000 do 700.000 frankov, hči bogatega grofa Montelimar je dobila l. 1262. 70.000 fr. dote, hči nič manj bogatega pl. Gourdon le 17.000 frankov. Najbogatejšim deklicam so dajali dote 8000 do 10.000 frankov. V 15. stoletju je bilo 500 frankov že visoka dota hčera trgovcev.

× × ×

Pred vsem po naročilih za vojsko se je zvišal čisti dobiček ameriškega podjetja Crucible Steel Co. od 40.000 dolarjev meseca decembra 1914 v marcu 1915 na 250.000 dolarjev...

Glasnik

Avstrijske krščanske tobačne delavske zveze.

Glavno ravnateljstvo proti draginji.

Pred dobrima dvema mesecema je krščanska tobačna delavska organizacija prosila c. kr. glavno ravnateljstvo, naj ji z ozirom na draginjo dovoli draginjsko doklado. Prošnjo je glavno ravnateljstvo odklonilo. Istočasno je pa obljubilo, da hoče delati na to, da se življenje tobačnemu delavstvu olajša.

Napovedalo je:

1. Skupno se nakupijo živila (pred vsem sočivje, krompir in mogoče tudi moka) in

2. podpore potrebnim.

Prva pomožna akcija je tako namišljena, da se ustanovi v vsaki tvornici odbor, v katerem bodo uradniki in zaupniki delavstva, ki naj nakupuje živila. Denar se dobi deloma po predjemih na plače; predujemo dovoljuje tvornično vodstvo proti povračilom v malih obrokih. Nakupljena živila se oddajo za lastno ceno delavcem in delavkam.

Denarne podpore nameravajo podeljevati v najskrajnejših slučajih potrebe. Podpor ne dobe tiste osebe, o katerih svojcih je dokazano, da vsi služijo. Tudi tiste delavke, katerih možje stoje na bojišču in ki dobivajo za vse otroke zato državno podporo, nimajo pravice do podpore. Izjeme so dopustne le, če oboli delavka ali otroci. Pred vsem se ozirajo na vzdrževalce rodbin, ki imajo nizke plače. Podpora se podeli tudi v takih slučajih, če delavka ne dobi podpore za vse otroke.

Četudi nismo veliko pričakovali, moramo le priznati, da so nas odredbe glavnega ravnateljstva razočarale. V drugih časih bi se lahko na tej poti veliko storilo, a čakajmo s končno sodbo, dokler se vse ne izvede. Potrebno je pač, da se nameravana akcija hitro iz-

se nam lahko posreči s Fellerjevim rastlinskim esenčnim fluidom z znamko »Elzafluid«, ker deluje pomirjevalno, osvežujoče, hladeče, jači živce, odstrani glavobol in migreno, dela mirno, enakomerno spanje in se je tudi v mnogo drugih slučajih izkazal za dragoceno domače zdravilo.

Gospod tiskarnar Edvard Kalous v Brnu, dr. Karla Reissiga cesta št. 4, nam piše, da mu je Elzafluid izborno služil za odstranitev zaradi jedkih kemikalij nastale vnetosti kože, bolečine so izginile in tudi rane niso nastale.

Gospod František John, Samara, Rusija, piše: »Vaš Elzafluid se je sijajno obnesel proti

vede. Našim članom priporočamo, naj se poslužujejo skupnega nakupa. Glede na obljubljeni denarne podpore le želimo, naj se ne postopa preozkosrčno.

× × ×

Boltatu Pepe s Kodelovega o škropljenju ljubljanskih cest in ulic. Srečal sem ga tam na tisti cesti, ki vodi mimo prisilne delavnice na Kodeljev grad. Bilo je to v torek po kratki nevihti.

»Dober večer, Pepe, hvala Bogu, da je dež ohladil to soparno ozračje.«

»Ja, je res dobar, sam blat je napravu v Iblan.«

»Saj gospod oče župan pozorno skrbe za to, da se ljubljanske ulice škrope.«

»Mate že prov. Sam tu sem zamerku, da grejo v Iblan rotovšk škropilce gase takrat škropit, kadar je že na neb' vse poln ta črnih oblakov. Ja, ja, zdaj k' je pir v Iblan zaneč, morjo pa voče župan šparat vodo.«

»Pepe, lahko noč. Poreden si še vedno.«

»Košamadina.«

Našemu delavstvu priporočamo obisk »Kino Centrala« v deželnem gledališču v Ljubljani, ker za primeroma nizko ceno nudi vedno bogat spored. Od sobote 29. do 31. maja je na sporedu roman ljubezni v treh delih »Združena srca«, točka iz varieté »Spretni strelec«, veseloigra »Lutke in otroci«, komična »Polidor in ovratnica«, krasen naravni posnetek »Biela« ter kinematografski posnetki z naših bojišč. — V torek 1. do četrtrka 31. junija je na sporedu velikanska detektivska drama v treh dejanjih »Skrinjica z milijoni«, v petek 4. junija pa sodobna vojna drama v 3 dejanjih »Zmagati moramo«.

Smodke brez nikotina. Zadnje čase se je trdilo, da namerava avstrijska tobačna režija uvesti več vrst smodk, ki bi ne obsegale nikotina. Ker se je veliko kadilcev zanimalo za smodke, ki bi ne obsegale nikotina, je glavni ravnatelj pl. Scheuchenstuel izjavil o tem predmetu: Govorice so le v toliko res, ker je tobačna režija glede na smodke brez nikotina zaključila priprave in bi jih lahko pričela takoj izdelavati. Finančno ministrstvo odloči, kdaj prično izdelovati smodke brez nikotina. Pri poizkusih se nikotin ni odpravil šele pri izdelanih smodkah, marveč že pri surovinah, kar je najprimernejše. S takim postopanjem se odstrani le nikotin in ne tudi druge aromatične substance. Tobakna režija namerava sčasoma v vseh vrstah smodk uvesti smodke brez nikotina,

različnim bolečinam, zlasti proti revmatizmu, krčem, zobobolu, glavobolu in bomo skrbeli za to, da Vaše ceno in dobro sredstvo čim bolj razširimo. Sprejmite najsrčnejšo zahvalo!

Svojim bralcem samo priporočamo, naj imajo vedno pri roki to bolečine tolažeče, poživljajoče domače sredstvo, kar je prav lahko, ker stane 12 steklenic franko samo 6 kron.

Obenem se lahko naroče tudi preizkušene, vložno odvajajoče, kri čisteče rabarbarske kroglice z znamko »Elza kroglice«, šest škatlic za 4 K 40 v franko, in sicer oboje samo pri lekarnarju E. V. Feller, Stubica, Elza trg št. 264 (Hrvatsko).

da lahko vsak kadilec ostane pri priljubljeni mu smodki. Na vprašanje, kdaj da uvedejo smodke brez nikotina, je odgovoril glavni ravnatelj, da še počaka nekaj časa z novo uvedbo.

Na drugo vojno posoiilo je podpisala Avstrijska krščanska tobačna delavska zveza 5000 kron.

Davek na tobak in na vžigalice na Norveškem. Vlada pobira od smodk, svalčic in od vžigalic davek. Vsak zavoj vžigalic se je zato podražil za 75 odstotkov. smodke in svalčice so se podražile za 20 odstotkov. Izvoz ni obdavčen. Pričakujejo na leto od tega davka 9 milijonov kron dohodkov.

SMRTNA KOSA.

Ljubljana. Marjeta Ruznik, omožena Mrak.

Sacco. Ada Montagni.
R. I. P.

Okno v svet.

Čudna razlaga. Vlada je priporočila ljudstvu, naj bi isto vsled pomanjkanja govedine, svinjetine in drugih živil posegalo po divjačini, ribah itd. in neko drugokrat zopet, naj se vsak košček zemlje poseje in nasadi z življenju potrebnimi sadeži. To je prav in posledica je, da je že marsikdo prijel za motiko ter si nasadil nekaj krompirja ali fižola, a veliko jih je, ki bi tudi radi kopal in sadili in želi, pa nimajo potrebne sveta. Na Dunaju živi nek Gustav Davis, lastnik in izdajatelj takomenovane »Kronen-Zeitung«. To je listič ali pravzaprav »šmirplatelj«, ki ga radi nizke cene kupuje in bere največ nižji delavski sloj in ki s pravo čifutsko nesramnostjo obrekuje in sramoti vse, kar je krščanskega. Ta človek je z denarjem, ki mu ga je znosilo ubogo ljudstvo, nakupil med seboj si sosednih 16 kmetskih posestev v skupni izmeri 382 hektarjev, da si napravi v svojo zabavo obsežno lovišče. V listu zabavlja čez kmeta, češ, ta je vsega kriv, da ni klavne živine in ne moke, sam pa skrbi le za šport ter s tem odteguje poljskemu obratu lepe kose rodovitne zemlje. Ta Davis in njegovi duševni izbruhi sicer hvala Bogu ne sežejo do nas, vendar pa bilježimo zadevo, ker sličnih Davisov, čeprav v malo drugih oblikah, i pri nas ne manjka. Tudi pri nas se žalibog goji veliko športa s pomočje delavskih žuljev, tudi pri nas se nahajajo ljudje, ki obrekujejo in sramote tiste, katerim bi morali biti hvaležni, da se še vedno lahko nasitijo z belim kruhom in potico, ko delavec niti ovsenjaka nima, ker si ga kupiti

ne more. Nočemo biti kruti in predbacivati komu zlobo, reči pa moramo, da si nekateri zemljani vladne pomožne odredbe nad vse čudno razlagajo.

Morda bo koga zanimalo. Kadar se govori o vojnih stroških, se imenujejo navadno le milijoni in milijarde, ker z manjšimi številkami se pri tako ogromnih izdatkih ne spleča. Priprosto ljudstvo, ki bankovca z dvema ničlami niti dobro ne pozna, da, še veliko jih je, ki se rode, žive, trpe in zopet preminejo, ki tolike svote nikoli ne posedajo, niti pojmiti ne more, kako velika svota je že milijon. Ker pa vsebuje milijarda tisoč milijonov, si isto predočimo na najenostavnejši način z zgledom. Ako bi imeli za eno milijardo čistega, ne v denar kovanega zlata, ki isto tehtalo 399.990 kg. Za prevoz tega premoženja bi trebalo 40 desettonskih železniških voz, ki bi se smeli le na ravni progi skleniti v en sam vlak. Razmerje vrednosti med čistim zlatom in istotakim srebrom nam značijo sledeče številke: Za eno milijardo kron bi se kupilo 555.555 kg čistega srebra, in to je dovolj teže za 555 in pol desettonskih železniških vagonov ali za 16 narmalnih tovornih vlakov. Ker se pa tako dragocena roba prevaža le v močnih in težkih železih blagajnah, smelo rečemo, da bi se v obeh slučajih število vlakov podvojilo. Po sklenjenem miru leta 1870—1871. je Francija plačala Nemčiji prisojeno ji vojno odškodnino v čistem zlatu, za katerega prevoz so rabili baje celih štirinajst dni in vse tovarne vlake takratnega voznega reda. O, ko bi bili vsaj papirnatega denarja ne iznašli in ne menic in drugih plačilnih sredstev, morda bi se kdo zbal teže svojega nagrabljenega premoženja nositi po svetu in denar bi bil morda med ljudmi pravičnejše porazdeljen!

Izdajatelj **Fran Ullreich**, Dunaj. — Odgovorni urednik **Jože Gostinčar**. — Tisk Kat. Tiskarne.

Strah je človeka

izpadanja las in redke rasti las, a nesreča, izgubiti naravni, plemeniti okras las in vsled tega izgledati neznamen in starikav, zadene le tistega, ki svojih las ne neguje. Zato svetujemo v svrhu dosege bujne rasti las uporabiti Fellerjevo slovečo, pristno Tanochina pomado za rast las »Elsa«. — Na tisoče jih je, ki hvalijo nje dobri učinek proti prhotu in izpadanju las. Krhki, redki lasje postanejo bujni, prožni, dobijo svit in prvotna barva se jim povrne in tako ne osive pred časom. 1 lonček št. I. K 1'60, št. II. (močnejše vrste) 3 krone. Za negovanje brkov priporočamo Fellerjevo voščilo za brke. 1 lonček 50 vin. Dobiva se edino pristen od lekarnarja E. V. Fellerja, Stubica, Elsa trg št. 264 (Hrvatsko).

Lekarna „Pri kroni“ Mr. Ph. A. Bohinc Ljubljana, Rimska cesta št. 24.

Priporočajo se sledeča zdravila:

Balzam proti želodčnim bolečinam, steklenica 20 v.
Kapljice za želodec, izvrstno, krepljeno in slast do jedi pospešujoče sredstvo, steklenica 40 v.
Kapljice zoper želodčni krč, steklenica 50 v.
Posipalni prašek, proti ognjivanju otrok in proti potanju nog, škatlica 50 v.
Ribje olje, steklenica 1 krono in 2 kroni.
Salicilni kolodji, za odstranitev kurjih oces in trde kože, steklenica 70 v.
»Sladin« za otroke, škatla 60 v.
Tinktura za želodec, odvajalno in želodec krepljeno sredstvo, steklenica 20 v.
Trpotčev sok, izvrstni pripomoček proti kašlju, steklenica 1 krono.
Železnato vino, steklenica 2 kroni 60 v in 4 krone 80 v.

Bogata zaloga ženskih ročnih del in zraven spadajočih potrebščin.

F. Meršol LJUBLJANA
Mestni trg 18.

Trgovina z modnim in drobnim blagom.

Velika izber vezenin, čipk, rokavio, nogavio, otroške obleke in perila, pasov, predpasnikov, žepnih robcev, ovratnikov, zavratnic, volne, bombaža, sukanca itd.

Predtiskanje in vezenje monogramov in vsakovrstnih drugih risb.

A. & E. SKABERNÉ, Mestni trg št. 10

Velika zaloga manufakturnega blaga, različno sukno za moške obleke, volneno blago, kakor ševijoti, popelin, delen, itd. za ženske obleke. — Perilno blago, cefirji, kambriki, batisti v bogati izbiri. Različno platno in šifoni v vseh kakovostih in širinah; potrebšine za krojače in šivilje. Flanelaste in šivane odeje, različne preproge za postelje, kakor tudi cele garniture. — Novosti v volnenih in svilenih robcih in šalih. Namizni prti, servijeti in brisalke iz platna in damasta.

Priznana nizke cene!

Posebni oddelek za pletenine in perilo. Vse vrste spodnje obleke za ženske in moške, kakor: srajce, hlače, krila, bodisi iz šifona ali pa tudi pletene iz volne ali bombaža. — Največja izbira v nogavicah v vseh barvah kakor tudi v vseh velikostih za otroke. — Predpasniki najnovjših krojev iz pisanega blaga, šifona, lista in klota. Stezniki ali moderci od najcenejših do najfinejših. Fini batistasti, platneni in šifonasti žepni robci. — Zaloga gosjega perja in puha.

Vedno sveže blago!

Najboljša, najsigurnejša prilika za štedenje!

Ljudska Posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 6

pritličje, v lastni hiši, nasproti hotela „Union“ za frančiškansko cerkvijo sprejema hranilne vloge in vloge v tekočem računu, za katere jamčijo ne samo njeni zadružniki, temveč tudi

cela deželna Kranjska

in jih obrestuje po

4³/₄ 0/0

brez kakega odbitka, tako da sprejme vložnik od vsakih vložnih 100 kron čistih obresti 4-75 kron na leto. Stanje vlog je bilo koncem marca 1913 čez 22 milijonov kron. Za nalaganje po pošti so poštnohranilnične položnice brezplačno na razpolago.

Načelstvo.